

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ชีวิตคือการทำงาน ถือว่าเป็นคำกล่าวที่ได้รับการยอมรับกันโดยทั่วไป เนื่องจากบุคคลต้องประกอบอาชีพใดอาชีพหนึ่งเพื่อการยังชีพของตนเองเสมอ ตามแนวความรู้ ความสามารถ ความถนัด และความสนใจ ของตนเอง การประกอบอาชีพนับว่าเป็นสิ่งสำคัญและมีอิทธิพลต่อบุคคลในการดำเนินชีวิตเป็นอย่างมาก เพราะอาชีพนำมาซึ่งผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ และยังทำให้บุคคลเกิดความพึงพอใจ มีคุณค่าต่อตนเอง และสังคม การที่บุคคลหนึ่ง ๆ ตัดสินใจเลือกที่จะประกอบอาชีพใดอาชีพหนึ่งนั้นย่อมมีหลายสาเหตุ แต่สิ่งหนึ่งที่ถือว่าเกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพโดยตรงก็คือ ค่านิยมในอาชีพ ซึ่งถือว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญที่บุคคลจะใช้เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาคุณลักษณะของอาชีพ และตัดสินใจเลือกอาชีพอย่างใดอย่างหนึ่งเป็นหลัก และเมื่อบุคคลใดมีค่านิยมในด้านใดก็มักจะมีแนวโน้มที่จะเลือกประกอบอาชีพให้สอดคล้องกับค่านิยมนั้นๆ

จากการปฏิบัติงานเพื่อให้คำปรึกษาแนะนำในงานด้านการแนะแนวอาชีพแก่นักเรียนในเขตจังหวัดชลบุรี สำนักงานจัดหางานจังหวัดชลบุรี (2544, หน้า 14-16) พบว่า การให้การแนะแนวด้านอาชีพแก่นักเรียนนั้น นักเรียนส่วนใหญ่ยังไม่มีความรู้รายละเอียดเกี่ยวกับอาชีพต่างๆ มากนัก ยังไม่รู้จักค่านิยมในอาชีพ ไม่มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับค่านิยมในอาชีพ และบางส่วนไม่เห็นความสำคัญของค่านิยมในอาชีพ จึงมีความจำเป็นต้องพัฒนาค่านิยม เพื่อให้ นักเรียน ได้รู้จักค่านิยม เห็นคุณค่า และความสำคัญของค่านิยมในอาชีพมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากผลการศึกษาวิจัยของ กัลยา เสมวงศ์ (2527) ได้ศึกษาค่านิยมในอาชีพและการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดชลบุรี พบว่า นักเรียนยังขาดความรู้ ความเข้าใจ และไม่เห็นความสำคัญของค่านิยมในอาชีพ และยังพบว่า นักเรียนที่อยู่ในเขตเมืองและนอกเขตเมือง มีค่านิยมในอาชีพต่างกัน การที่นักเรียนจะมีค่านิยมในอาชีพเป็นไปในลักษณะเช่นไรนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยที่เกี่ยวข้องหลายประการ การให้คำปรึกษา (counseling) และการให้ข้อมูลสารสนเทศทางอาชีพแก่นักเรียนก็เป็นอีกวิธีหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาค่านิยมในอาชีพของนักเรียน โดยเฉพาะการให้คำปรึกษาตามแนวของ โรเจอร์ส จะเน้นในเรื่องสัมพันธภาพในการให้คำปรึกษาระหว่างผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษา เพื่อที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในตัวผู้รับคำปรึกษาโดยผู้รับคำปรึกษามีอิสระที่จะระบายความคิด สามารถพิจารณา ทำความเข้าใจตนเอง ยอมรับตนเอง และเปลี่ยนแปลงตนเองไปในทางที่ดีขึ้น สัมพันธภาพที่ดีจะก่อให้เกิดบรรยากาศที่ดีในอันที่จะส่งผลต่อความเปลี่ยนแปลง สำหรับ การให้ข้อเสนอแนะก็เป็นอีกวิธีหนึ่งที่จะช่วยให้บุคคลได้รับข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์แล้ว

เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเพื่อไปสู่สิ่งที่ดีขึ้นในชีวิต โดยนำข้อมูลและสารสนเทศที่ได้รับนั้นไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจเลือกอาชีพต่อไป

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวของโรเจอร์ส กับการให้ข้อสนเทศที่มีต่อการตระหนักรู้ค่านิยมในอาชีพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งน่าจะทำให้เด็กเข้าใจค่านิยมในอาชีพ และทำให้มีข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการเลือกอาชีพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวของ โรเจอร์ส ที่มีต่อการตระหนักรู้ค่านิยมในอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
2. เพื่อศึกษาผลของการให้ข้อสนเทศ ที่มีต่อการตระหนักรู้ค่านิยมในอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
3. เพื่อเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวของโรเจอร์สกับการให้ข้อสนเทศที่มีต่อการตระหนักรู้ค่านิยมในอาชีพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ความสำคัญของการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้จะเน้นแนวทางให้ครูอาจารย์ และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาแก่นักเรียนในการนำวิธีการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวของโรเจอร์ส หรือการให้ข้อสนเทศไปใช้ในการให้คำปรึกษาแก่นักเรียนเพื่อมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องค่านิยมในอาชีพ ทำให้รู้จักตัวเองในด้านนี้ดีขึ้นและทำให้มีข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการเลือกอาชีพต่อไป

สมมติฐานของการวิจัย

1. มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาการทดลอง
2. การตระหนักรู้ค่านิยมในอาชีพของนักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวของโรเจอร์ส ที่ได้รับการให้ข้อสนเทศและกลุ่มควบคุม ในระยะหลังการทดลอง แตกต่างกัน
3. การตระหนักรู้ค่านิยมในอาชีพของนักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวของโรเจอร์ส ที่ได้รับการให้ข้อสนเทศและกลุ่มควบคุม ในระยะติดตามผล แตกต่างกัน
4. การตระหนักรู้ค่านิยมในอาชีพของนักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวของโรเจอร์สในระยะหลังการทดลองและระยะก่อนทดลอง แตกต่างกัน
5. การตระหนักรู้ค่านิยมในอาชีพของนักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวของโรเจอร์สในระยะก่อนการทดลองและระยะติดตามผล แตกต่างกัน

6. การตระหนักรู้ค่านิยมในอาชีพของนักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวของโรเจอร์สในระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล ไม่แตกต่างกัน

7. การตระหนักรู้ค่านิยมในอาชีพของนักเรียนที่ได้รับการให้ข้อเสนอแนะ ในระยะหลังการทดลองและระยะก่อนทดลอง แตกต่างกัน

8. การตระหนักรู้ค่านิยมในอาชีพของนักเรียนที่ได้รับการให้ข้อเสนอแนะ ในระยะก่อนการทดลองและระยะติดตามผล แตกต่างกัน

9. การตระหนักรู้ค่านิยมในอาชีพของนักเรียนที่ได้รับการให้ข้อเสนอแนะ ในระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล ไม่แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนชลราษฎรอำรุง 2 สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดชลบุรี ปีการศึกษา 2545 ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งมีการตระหนักรู้เกี่ยวกับค่านิยมในอาชีพที่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 18 คน

2.1 แบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่มโดยการสุ่มอย่างง่าย ดังนี้

2.1.1 กลุ่มทดลองที่ 1 ได้แก่ นักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวของโรเจอร์ส จำนวน 6 คน

2.1.2 กลุ่มทดลองที่ 2 ได้แก่ นักเรียนที่ได้รับข้อเสนอแนะ จำนวน 6 คน

2.1.3 กลุ่มควบคุม ได้แก่ นักเรียนที่ได้รับการปรึกษาตามปกติ จำนวน 6 คน

3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ประกอบด้วย

3.1 ตัวแปรอิสระ (independent variable) ได้แก่

3.1.1 วิธีการพัฒนาการตระหนักรู้ค่านิยมในอาชีพของนักเรียน

3.1.1.1 การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวของโรเจอร์ส

3.1.1.2 การให้ข้อเสนอแนะ

3.1.2 ระยะเวลาในการทดลอง แบ่งเป็น

3.1.2.1 ระยะก่อนการทดลอง

3.1.2.2 ระยะหลังการทดลอง

3.1.2.3 ระยะติดตามผล

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การตระหนักรู้ค่านิยมในอาชีพของนักเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม หมายถึง กระบวนการที่ผู้ให้คำปรึกษาจัดขึ้นเพื่อให้ความช่วยเหลือแก่ผู้รับคำปรึกษา ซึ่งมีจำนวนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปที่มีความสมัครใจมาเข้ากลุ่มภายใต้บรรยากาศที่อบอุ่น ยอมรับ และไว้วางใจ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยกันหาแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข และการพัฒนาตนเองต่อไป

2. การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวของโรเจอร์ส หมายถึง กระบวนการที่ผู้ให้คำปรึกษาจัดขึ้นเพื่อให้ความช่วยเหลือแก่ผู้รับคำปรึกษา โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ให้มีค่านิยมในอาชีพที่เหมาะสม โดยผู้ให้คำปรึกษาจะคอยเอื้ออำนวยให้ผู้รับคำปรึกษาได้มีโอกาสแสดงความรู้สึกนึกคิด อารมณ์ และความต้องการของตนออกมา ภายใต้บรรยากาศแห่งความอบอุ่น การยอมรับ ความไว้วางใจอันเป็นแนวทางไปสู่การแสวงหาความเข้าใจตนเอง ยอมรับตนเอง และมีค่านิยมในอาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง ซึ่งประกอบไปด้วย 3 ขั้นตอนดังนี้

2.1 ขั้นเริ่มต้นให้คำปรึกษา หมายถึง ขั้นที่ผู้ให้คำปรึกษาชี้แจงวัตถุประสงค์การให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม มีการสร้างบรรยากาศให้สมาชิกคุ้นเคยกัน ไว้วางใจ เข้าใจ และยอมรับ และสมาชิกแต่ละคนเริ่มอภิปรายถึงความคิด ความรู้สึก ความเชื่อ ความต้องการ และความถนัดของตนเองต่ออาชีพ

2.2 ขั้นให้คำปรึกษา หมายถึง ขั้นที่สมาชิกแต่ละคนมีความคุ้นเคยกัน ไว้วางใจกัน ดีแล้ว สมาชิกแต่ละคน สามารถพูดคุยกถึงความคิด ความเชื่อ ความต้องการ และความถนัดของตนต่ออาชีพอย่างเปิดเผย จุดมุ่งหมายสำคัญของขั้นนี้คือ ให้สมาชิกเข้าใจความต้องการของตนเองอย่างแจ่มชัด และค้นพบค่านิยมในอาชีพของตนเองจากกลุ่ม สมาชิกได้มีโอกาสสำรวจ และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ผู้ให้คำปรึกษาเป็นผู้นำเทคนิคการให้คำปรึกษา ได้แก่ การฟัง การเรียบ การถาม คำถามปลายเปิด การถามคำถามปลายปิด การสะท้อนความรู้สึก การให้กำลังใจ การให้ความกระจ่าง การทวนซ้ำ และการสรุป มาใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้กระบวนการกลุ่มสามารถดำเนินไปตามเป้าหมายที่วางไว้

2.3 ขั้นยุติการให้คำปรึกษา หมายถึง ขั้นที่สมาชิกในกลุ่มได้เรียนรู้ เกิดเข้าใจตนเอง และยอมรับตนเอง โดยสามารถสรุปประเด็นสำคัญของความคิด ความเชื่อ ความต้องการ และค่านิยมในอาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง เพื่อนำไปใช้เป็นพื้นฐานการเข้าสู่งานอาชีพต่อไป

3. การให้ข้อเสนอแนะ หมายถึง วิธีการที่จะให้ข้อมูล ข่าวสาร เกี่ยวกับค่านิยมในอาชีพแก่นักเรียนเพื่อให้นักเรียนได้เห็นคุณค่าและให้ความสำคัญต่อค่านิยมในอาชีพ โดยการจัดกิจกรรมการให้ข้อเสนอแนะ อาทิเช่น ให้นักเรียนศึกษาเอกสารข้อเสนอแนะทางอาชีพ, จัดป้ายนิเทศ, จัดบอร์ด, เชิญวิทยากร, คู่มืออาชีพ, การอภิปรายกลุ่ม เป็นต้น เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม

4. การตระหนักรู้ค่านิยมในอาชีพของนักเรียน หมายถึง สิ่งที่นักเรียนตระหนัก ยึดถือ ให้คุณค่า และใช้เป็นแนวทางในการเลือกประกอบอาชีพ โดยการตระหนักรู้ค่านิยมในอาชีพที่นำมา พิจารณาในครั้งนี้ มี 10 ด้าน ได้แก่

4.1 ด้านรายได้ หมายถึง การที่บุคคลให้คุณค่าและให้ความสำคัญในอาชีพที่ได้ รับค่าตอบแทนสูง สามารถยกระดับฐานะทางเศรษฐกิจให้ดีขึ้น และมีโอกาสเพิ่มพูนรายได้อยู่เสมอ

4.2 ด้านความมั่นคงปลอดภัย หมายถึง การที่บุคคลให้คุณค่าและให้ความสำคัญใน อาชีพที่มีลักษณะของงานมั่นคง ไม่ต้องเสี่ยงภัยจากการทำงาน มีรายได้ สมบูรณ์เสมอ และมีสวัสดิการ ต่อผู้ทำงาน

4.3 ด้านความมีอิสระ หมายถึง การที่บุคคลให้คุณค่าและให้ความสำคัญในอาชีพที่ ผู้ทำมีความเป็นตัวของตัวเอง ทำตามความคิดและความเชื่อของตนเองมีวิธีการทำงานตามที่ถนัด และ ไม่ต้องทำงานตามคำสั่งของผู้อื่น

4.4 ด้านเกียรติยศชื่อเสียงและความก้าวหน้า หมายถึง การที่บุคคลให้คุณค่าและ ให้ความสำคัญในอาชีพที่ทำให้มีเกียรติ ได้รับการยกย่องนับถือ และมีโอกาสที่จะรุ่งเรืองก้าวหน้า ในการทำงาน

4.5 ด้านความเป็นผู้นำและมีอำนาจ หมายถึง การที่บุคคลให้คุณค่าและให้ความสำคัญ ในอาชีพที่สามารถรับผิดชอบ และให้คำแนะนำแก่ผู้อื่นในการทำงาน ทำให้ผู้อื่นยอมรับและ โนมน้ำใจติดตามได้

4.6 ด้านบริการสังคมและทำงานกับบุคคล หมายถึง การที่บุคคลให้คุณค่าและให้ ความสำคัญในอาชีพที่ช่วยเหลือผู้อื่น สามารถทำให้ผู้อื่นได้รับความพอใจ และมีโอกาสสร้างความ สัมพันธ์อันดีกับบุคคลในสังคม

4.7 ด้านการทำงานกับธรรมชาติและวัตถุ หมายถึง การที่บุคคลให้คุณค่าและให้ ความสำคัญในอาชีพที่มีความเกี่ยวพันอยู่กับธรรมชาติ ภูมิอากาศ และวัตถุ เมื่อทำแล้วเกิดความสุข ความพอใจ ได้ผลคุ้มค่า

4.8 ด้านความมีระเบียบแบบแผน หมายถึง การที่บุคคลให้คุณค่าและให้ความสำคัญ ในอาชีพที่มีการปฏิบัติงานตามกฎระเบียบผู้ทำต้องมีความรับผิดชอบมาก และงานถูกจัด อยู่ในลักษณะประจำเหมือนกัน ๆ กัน ไม่ต้องเปลี่ยนแปลง

4.9 ด้านความสามารถ หมายถึง การที่บุคคลให้คุณค่าและให้ความสำคัญในอาชีพ ที่ต้องใช้สติปัญญา ความสามารถ ไหวพริบ และวิทยาการใหม่ ๆ ในการปฏิบัติงาน

4.10 ด้านความซื่อสัตย์ หมายถึง การที่บุคคลให้คุณค่าและให้ความสำคัญในอาชีพ ที่สุจริต มีความซื่อสัตย์ในการปฏิบัติงานเป็นอาชีพที่ก่อให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง

5. นักเรียน หมายถึง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนชลราษฎรอำรุง 2
สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดชลบุรี ในปีการศึกษา 2545

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University